

„Fram, fram! Kristmænd,
Korsmænd, Kongsmænd!“

St. Olaf.

„Ret og Sandhed.“

Katholsk Tidende.

Dette blad udkommer hver søndag og betales med 1 krone pr. kvartal (porte iberegnet). Abonnement modtages i Norge, Sverige, Danmark og Tyskland paa alle postkontorer, men for Kristianas og for andre end forannævnte landes vedkommende i St. Olafs Trykkeri, Akersveien nr. 4. Kristiania. — Bekjendtgjørelser betales med 10 øre pr. petitlinie.

Politisk oversigt.

I Danmark, hvor ellers en venlig stemning mod det norske broderfolk hersker, er der vakt endel mistemning ved den storartede maade, hvorpaa keiser Wilhelm her modtoges. Misnøien vilde udentvil være endel mindre, ifald de betænkte, at det ikke saa meget er keiserens, endsige da den tyske keisers komme, man er saa begeistret over, men meget mere over, at en keiser-turist er kommen op at nyde landets skjønheder, og at hans besøg ventes at ville give stødet til en hel turiststrøm, der vil bringe landet mange penge.

Den tyske keiser ventes paa tirsdag til besøg hos den russiske keiser for at overvære slutningsmanøvrene ved Krasnoje-Selo. Baade dronning Victoria og kong Leopold faar desuden hans besøg.

De franske flaaedeøvelser har atter udmerket sig ved sine uheld.

Bruxelles's provinsialraad har bevilget 4 mill. francs til, at byen gjøres til en søhavn.

Om forholdene i Sydostafrika meddeles der i „Times“, at „engelske missionærer i Nyassa-søens egne intrigerer blandt de indfødte mod portugiserne.“

I Argentina er det kommet til revolution. Flaaden og den større halvdel af tropperne sluttede sig til oprøret. Præsident Celman har maattet flygte. I det manifest, anføreren under opstanden, general Campos, udstedte, heder det, at befolkningen havde besluttet at styrte Celmans korrupte regjering. Og da Celman paa sin flugt lod udsprede et manifest, hvori han bad alle loyale borgere om hjælp, fik dette kun en lidet venlig modtagelse; den forbitrede befolkning sønderrev det. Han var siden 1886 præsident og har stædse udmerket sig som en ivrig fiende af den katholske kirke. Foreløbig har han dog faaet overhaand, da modstanderne manglede patroner, og dissers førere modsatte sig blodsudgydelsen ved en bajonetkamp.

Imedens Guatemalas hovedstad fik besøg af San Salvadors seirrig fremtrængende tropper, er der udbrudt oprør mod præsident Barillas. Der er naturligvis en anden, som har lyst til posten.

Det heder, at San Salvadors nylig pludselig afdøde præsident Menendez er bleven forgiven af general Etzeta, der gjorde opstand imod ham og nu har sat sig i spidsen for styrelsen.

Gudstjenesten i St. Olafs kirke i Kristiania.

Søndag den 3dje august, *St. Olafs fest*: Kl. 7 stille messe. — Kl. 8 stille messe med homili. — Kl. 10 levitmesse med prædiken. — Kl. 5 andagt med prædiken.

Ugekalender.

Søndag den 3dje august, 10de søndag efter pinse (Epist.: I Kor. 12, 2—11; evang.: Luk. 18, 9—14). Ihukommelse af samtlige hellige paver. *Offentlig feirelse af hellig Olafs fest.* — Mandag. Dominicus, ordensstifter, † 1221. — Tirsdag. Indvielse af kirken Maria Maggiore. — Onsdag. Vorherres forklarelse paa Tabor. — Torsdag. Cajetan. prest og ordensstifter, † 1547. — Fredag. Cyriacus, diakon, og lidelsesfæller, martyr, † 303. — Lørdag. Emygdus, biskop af Ascoli og martyr, † ca. 310. — Søndag den 10de. Laurentius.

Olaf den hellige.

Den 29de juli var Olaf den helliges mindedag, og mindets høitideligholdelse blandt os er henlagt til idag. Vi mindes ham, som vi har lært af vore fædre, som vort lands skytshelgen og giver ham den ære, der tilkommer ham som grundlæggeren af landets kirkelige organisation. Han er os alle for kjendt til, at vi skulde behøve at dvæle ved hans liv og i det hele taget ved hans betydning for vor kirke i landet. Han staar for os som konge og apostel.

Forgjæves havde Haakon den gode forsøgt at vinde sit folk for kristendommen, da han — uagtet kristen — i sin sidste stund maatte udtale de bitre angersord: „Vorder livet mig forundt, vil jeg drage af landet til kristne mænd og bøde og bedre det, jeg har forsyndet mod Gud; men dør jeg her i hedendommen, saa begrav mig, som I selv synes!“ og svare til sine venners tilbud om at føre hans lig til England: „Jeg er det ikke værd; jeg levede som hedning, og derfor skal man ogsaa begrave mig som en hedning.“ Ligeledes arbejdede Harald Blaatand, der havde bemægtiget sig Norge, forgjæves paa at indføre kristendommen. Da begyndte Olaf Trygvessøn at drive omvendelsesverket med udholdenhed og kraft. Flere af landets fylker blev kristnede; men det var en kristendom uden samhold og uden alter. Kirken maatte ordnes; der maatte indkaldes prester, der maatte bygges kirker og bæres omsorg for, at kristendommen tillige udbredtes i de øvrige dele af landet, hvor hedendommen endnu var eneherker.

Det var Olafs opgave, og en vanskelig opgave. Modstanden var endnu saa stor, at der krævedes magt. Men Olaf veg ikke, og ved kongernes konges naade førte han kristendommen frem til seier. Fra ham tager derfor egentlig kirken sin begyndelse i Norge; thi først ved Olafs kraftige haand og glimrende organisations-talent kunde kristendommen blive folkets religion og kirken træde frem som et samfund. Det var den opgave, Olaf løste, og hvorfor han fortjener at leve i taknemmelig erindring. Gud ske tak for, hvad Han saaledes udrettede ved den kristne konge!

Olafs fremtræden og karakter skildres i Øverlands Norges historie saaledes: „Anstillede man en mandjevning mellem kong Olaf og hans navne og frænde, helten fra Svolder, vilde sammenligningen i mangt og meget neppe falde ud til Olaf Haraldssøns fordel. Allerede i det ydre traadte forskjellen frem. Olaf Trygvessøn var en høvdingskikkelse, som ragede et hoved op over alt folket, en idrætsmand, der stod som et uopnaeligt mønster for sin samtid og de kommende slegter, og trods alle sine feil en personlighed, som forstod at vinde og fastholde sine undersaatters hjerter. Aldrig har en folkesorg været saa dyb som dengang, da rygten om Svolder-slaget kom til Norge. Olaf Haraldssøn var snarere under end over middelhøide. Alt fra sine yngre aar var han saa tyk og før, at man gav ham øgenavnet „digre“. I legemsfærdigheder stod han paa samme trin som de øvrige høvdingsønner, der havde faaet hans uddannelse. Kun hans skarpe, gennem-borende blik røbede, at man havde den myndige, kraftfulde hersker for sig.

„I endnu høiere grad fremtraadte eiendommelighederne i kongernes karakter. Om dem begge har sagnet bevaret træk, der vidner om, at de fuldtud var vikingetidens børn. Olaf Trygvessøns grusomhed var parret med en vis bred humor, som neppe har staaet som noget afskrækkende for det raa, krigerske folk, han raadede over. Man satte ligesom en stolthed i at dø for hans haand. Hertil kom, at han altid gik ligefrem tilverks og stræbte efter „at tage oxen ved hornene.“ Mod sine modstandere viste han stundom en beundringsværdig høimodighed, og hans ord var kongeorde, som man trygt kunde forlade sig paa. Det kunde aldrig falde en af hans mænd ind at svige ham, og skulde en være saa ulykkelig at paadrage sig hans vrede, ansaaes døden for en naadesbevisning.

„Disse egenskaber, som gjorde Olaf Trygvessøns minde høiagtet og elsket, var Olaf Haraldssøn tildels fremmed for, saalænge han stod ved magten. I aandelig henseende var denne vistnok endnu bedre udrustet; han var saaledes i besiddelse af en ganske merkkelig evne til at træffe et heldigt valg af raadgivere, medhjælpere og bestillingsmænd, ligesom sagaerne ogsaa giver ham vidnesbyrd om, at han havde mere end almindeligt godt skjøn paa, hvad det daglige liv krævede. Der er en side ved Olaf Haraldssøns karakter, som sagaskriveren med beundring dvæler ved; det er den overlegne ro, som følger ham overalt. Han brusede aldrig op i øieblikkets harme, men vogtede sig altid for at lade et uoverlagt ord undslippe sig. I mod-

sætning til den entusiastiske Olaf Trygvessøn lagde han derfor dybt beregnende og koldt udtænkte planer. Han fulgte helst krogveie og brød sig ikke om forpligtelser, han havde indgaaet, naar de ikke fremmede hans sag.

„Lige overfor personer, af hvem han hverken havde ondt eller godt at vente, kunde han give sig en mine af godmodighed, som klædte ham noksaa smukt. En paaskemorgen, da kongen opholdt sig i Nidaros, gik nogle mænd opover Guldalsveien, som var blød og leret. Da kom der en bredskuldret mand, iført hvide bukser og en kappe, gaaende forbi. De kjendte ham ikke. „Hvem er du, kammerat?“ spurgte en af dem. Manden svarede ikke, men fortsatte sin gang. „Jeg skal da saamæn gjøre ham et lidet puds,“ mente den anden, som blev stødt over den fremmedes tværhed. Han løb ved siden af ham et stykke og stampede med fødderne, saa sølen skvat omkring og svinede til de rene, hvide bukser. Dagen efter kom der bud til det herberge, hvor disse mænd boede, at kongen vilde tale med dem. De undredes paa, hvad han vilde dem, men indfandt sig dog. Til sin store skræk saa de, at det var kongen selv, de den foregaaende dag havde holdt løier med. Han var imidlertid i sit gode hjørne. „Hvorledes staar det sig nu med vort kammeratskab?“ spurgte han. De hang med hovedet og vilde da slet ikke vide af noget kammeratskab at sige. „Er det kanske alt ude?“ sagde kongen. „Ja, da vil jeg give eder det raad, at I aldrig skal indlade eder paa at spille andre end dem, I kjender, slige puds.“ — Men havde han saa sandt for sig en modstander, som han kunde have grund til at frygte, kjendte han ingen skaansel. Selv naar han havde slaaet ham til jorden, lod han sin hevngjerrighed og haskhed faa frit løb. I saadanne tilfælde kunde han lægge for dagen en saa smaalig forfølgelseslyst, at selv mindre fintfølede naturer oprørtes. Tiltrods for, at han havde saa lidet vindende i sit væsen og i sin karakter, krævede han dog en blind hengivenhed af sine mænd. Det synes endog, som han lagde an paa at sætte sine nærmeste venner paa de haardeste prøver, og selv om de bestod dem med hæder, havde han endda kun utak at lønne dem med. Af og til kunde der skimtes ædlere sider af hans karakter; men disse fik sjelden komme til gjennebrud. Derfor stod han og saa godt som alene mod et helt folk, da ulykken, som han selv havde nedkaldt over sit hoved, styrtede ud over ham.

„En tør pedantisk stivhed, der næsten er blottet for aand, giver Olaf Haraldssøns personlighed et særligt præg. Hans ydre levesæt viser en afmaalt nøiagtighed: „Det var kongens sedvane“, skriver sagaen, „at staa tidlig op om morgenen, klæde sig paa og vaske sine hænder, siden at gaa i kirke og høreottesang og morgenmesse, derefter at gaa i stevner og forlige folk eller tale om andet, han fandt nødvendigt.““

Her kan vi ikke skjule, hvor vanskeligt det kan falde at sætte sig ind i Olafs enkelte livstildragelser i den tid og under de forhold, han levede i; den protestantiske historiker ser jo ogsaa nok paa ham med mindre milde øine. Med kristelig opfatning kan vi kun sige, at

det store kald, som var udgaaet til Olaf, var i lighed med naaden ikke meddelt en engel, men et menneske. Derfor var det menneskelige ikke fjernt fra ham, og ihvorvel vi ærer ham som en helgen, vilde det være en utilgivelig uvidenhed, om man derved vilde antage ham fri for menneskelig skrøbelighed og ty til legender for at faa hyllet en uplettet daabsklædning over hans person. Det viste selv den „mørke middelalder“, der ved at optage ham i fortegnelsen over sine helgener ikke fremstillede ham omstraalet af en bekjenders helgenglorie, men helliget som martyr. Vil nogen ty til Olaf, maa han derfor ty til ham som en bodfærdig konge og hellig martyr.

Det er bekjendt, hvorledes Olaf blev nødt til at forlade sit rige; men mindre paaagtet er den forandring, der da foregaar i Olafs's sind. Den ovennævnte Norges-historie beretter nemlig om ham i landflygtigheden i Rusland, at „tiltrods for, at kong Jarisleif og dronning Ingegerd viste sin ulykkelige gjest al den opmærksomhed, han kunde ønske, trivedes Olaf dog ikke i Rusland. Den arbeidsomme mand saa sig her hensat i en lad uvirksomhed, som var ham modbydelig. Hertil kom hjemveens og angerens kvaler. Han længtes tilbage til sit land, hvor han syntes, han havde saa meget gjort. Hans høieste ønske var at bøde paa mangt af det, han før havde forsyndet sig i. Til andre tider tænkte han paa at nedlægge sin kongeværdighed og give sine mænd hjemlov; men selv vilde han gaa som pilgrim til de hellige steder og begrave sig levende i et eller andet kloster. I sin udlændighed udvikledes han i aandelig henseende til en ganske anden mand, end han havde været i sin kraftfulde tid, og der begyndte allerede at gaa rygter om, at han var en hellig mand.

„[Olafs stallar] Bjørns komme spredte liv og glæde i hirden, der ogsaa led under kongens mismodige stemning. Da Bjørn traadte frem for Olaf, spurgte denne ham om meget angaaende tilstanden i fædrelandet og rykkede endelig ud med spørgsmaalet om, hvorledes hans mænd holdt det troskabsløfte, de havde svoret ham. „Somme godt, andre daarlig,“ sagde Bjørn, kastede sig bedrøvet ned og omfavnede kongens fødder. „Alt i Guds og din vold, herre konge! Jeg har modtaget penge af Knuts mænd og svoret ham troskabsed. Men nu vil jeg følge dig og aldrig mere vige fra dig, saalænge Gud forunder mig at leve.“ „Staa op, Bjørn,“ bad kongen. „Faa maa de være, som endnu er mig tro, naar slig mand som du lader dig lokke til frafald.“

„De nyheder, Bjørn meddelte, bragte paany haabet til at dæmre i kongens sjæl. Tanken paa at gaa i kloster blev vistnok foreløbig opgivet; men alligevel havde han nok af betæneligheder mod at gjøre forsøg paa at gjenvinde Norge. En nat laa han søvnløs i sin seng og overveiede alt, som beskæftigede ham om dagene. Henimod morgenen faldt han i en let døs, i hvilken han syntes, han kunde høre og se alt, hvad der foregik omkring ham. Da stod der en høi og svær, prægtig klædt mand ved hans side. Han kjendte ham straks; det var Olaf Trygvessøn. „Hvorfor er du saa syg i hugen af tvilraadighed? Får du tilbage til dit

rige; Gud skal selv bære vidne om, at det er din odel.“ Olaf for op og syntes at se et glimt af manden, idet han gik bort. Fra dette øieblik af var hans beslutning fattet. Om morgenen forkyndte han sine mænd, at han vilde drage til Norge, og alle hilste dette budskab med jubel. Kun kong Jarisleif og dronning Ingegerd søgte at aftale ham fra dette forsæt, idet de forestillede ham, hvor voveligt det var at drage ind i et fiendtligt land med en saa ringe troppestyrke, som han vilde formaa at samle omkring sig. Men da Olaf ikke lod sig røkke i sin beslutning, tilbød de ham al den understøttelse, de kunde yde ham til færden, paa samme tid som han selv begyndte at gjøre forberedelser.“

Dersom vi nu fortsætter at følge Olaf, er det den bodfærdige konge, vi følger — beredvillige til at følge biskop Sigurds eksempel: at kysse hans fod og bøie os for ham med hiskopens ord: „Det er en hellig mand, vi følger her.“ Han havde tabt den jordiske krone, men det var for at vinde den himmelske. Han vendte nemlig kun tilbage til Norge for at falde som martyr for sin gjerning: at føre kristendommen til seier.

Men Olafs fald blev netop til fremme for hans gjerning; man mindedes hans fromhed paa det sidste tog, man saa hans blod udgydes som fordum martyrerne og blive en sæd til nye kristne. Over hans lig reistes Nordens prægtigste domkirke, der forbaused selve Rom med sin pragt, og fra at være et lands konge ophøiedes han til at være en kristenhedens helt, hvis navn kjendtes allevegne, hvor der fandtes et kristent folkeslag. Aarhundreder er nu hengangne, siden Olaf faldt ved Stiklestad; men endnu æres hans navn, og ligesom vore fædre paakaldte hans forbøn, saa paakalder vi ham endnu med bøn om, at han vil bede til Herren for sit land, at dets folk en dag atter kan forenes i den tro, for hvilken han virkede, led og faldt.

Nordmænds vaabenfærd til det hl. land.

Af
grev Paul Riant.

(Sluttet.)

Sigurd samtykkede i at ville gjøre hele felttoget uden at forlange nogen anden godtgjørelse end levnetsmidler til sine tropper, og før han forlod Jerusalem, gav han talrige beviser paa sin gavmildhed, saavel i den hellige gravs kirke som i andre helligdomme, han havde besøgt. De to konger begav sig dernæst igjen paa tilbageveien til Akre, hvor tropperne var forblevne under overbefaling af Bertrand, greve af Tripolis. Sigurd gik igjen ombord i sine skibe, og den 19de oktober 1110 drog han hen at blokere Sidon fra søsiden, efterat han først havde fordrevet og tildels ødelagt den ægyptiske flaade, der var løben ud fra Tyrus i den hensigt at sperre veien for ham; Balduin og Bertrand derimod indesluttede paa samme tid fæstningen fra landsiden.

Sidon, kaldet paa oldnordisk Sætt, var en af de vigtigste fæstninger paa kysten af Syrien, og de oldnordiske kildekrifter undlader ikke i forbigaende at

omtale den fönikiske stads gamle oprindelse og hæderfulde historie. Fire aar forud havde Balduin staaet i begreb med at beleire den ved hjælp af en dansk-frisisk flaaede, og indvaanerne havde med guld maattet tilkjøbe sig sin uafhængighed; men neppe var de slupne ud af denne truende fare, tør de havde forenet sig sig med besætningerne i Tyrus og Askalon for at herje landet omkring Jerusalem, hvorefter de havde nedsablet femten hundrede pilegrimme, beleiret Ramlah og Jaffa og først trukket sig tilbage ved ankomsten af den kongelige krigshær, der i al hast var vendt tilbage fra Tiberias for at jage dem bort. Higende efter at tugte dem havde Balduin det næste aar (i august 1108) ved hjælp af en italiensk flaaede begyndt beleiringen af Sidon; men indvaanerne var endnu en gang undslupne fra den tugtelse, som ventede dem, og denne sin frelse skyldte de dels den hjælp, som blev ydet dem af nogle provençalske overløbere og renegater, der havde søgt tilflugt i fæstningen, og dels den uventede ankomst af den ægyptiske flaaede, hvorom vi nylig har talt. Denne sidste havde adspittet de italienske skibe, medens Togkedin, fyrste af Damaskus, der ankom overland med 15000 mand, havde tvunget Balduin til over hals og hoved at hæve beleiringen. Man fatter følgelig, at kongen af Jerusalem ikke har tøvet med at benytte sig af Sigurds medvirken til at udøve den saa længe udsatte hevn over sidonierne. Disse sidste, som vidste, hvad skjæbne der var dem forbeholdt, prøvede endnu en gang paa at løskjøbe sig for penge. Men denne gang var Balduin ubøielig. Indvaanerne, som mistvilede om at røre kongens hjerte, søgte derfor sin frelse i forræderi; det lykkedes dem saaledes ved begyndelsen af beleiringen at bestikke en af Balduins daglige omgivelser, nemlig en omvendt muselmand, som han selv havde holdt over daaben, og som ikke desmindre lovede at ombringe ham. Balduin, som i tide var bleven underrettet af de kristne, der boede i byen, lod denne renegat gribe. Han tilstod sin forbrydelse og blev dømt til at hænges. Angrebet blev derover kun desmere forbitret. Sidonierne, som af fortvivelse var bragte til det yderste, forsvarede sig tappert. Forgjæves nedstyrter deres mure under murbrækkernes og kastemaskinernes gjentagne slag; forgjæves udslynger de baleariske bueskyttere fra et frygteligt trætaarn, der behersker staden, en hagel af pile over indvaanerne; disse svarer igjen med stenkast fra krigsmaskiner og underminerer taarnet for derefter at stikke ild paa samme. Efter to maaneders bestandig fornyet kamp, begynder endelig de beleiredes mod at synke; den muselmanske flaaede havde forladt Tyrus for igjen at vende tilbage til Ægypten, ethvert haab om undsætning var saaledes tabt; murene styrtede desuden sammen alle vegne, og man belavede sig til at løbe storm. De beleirede, som frygtede for at undergaa lignende skjæbne som Beyrut, der samme aar var bleven ødelagt med ild og sverd, forlanger at kapitulere „paa den betingelse, at emiren, der kommanderede i fæstningen, og alle, som vilde følge ham, kunde drage bort i god behold med alt, hvad de kunde bære paa hovedet og skuldrene.“ Begge kongerne indvilgede i kapitula-

tionen; alle muselmændene drog derpaa ud af staden „med sine koner og sine børn, med undtagelse af agerdyrkerne, hvem man tillod at forblive for at dyrke landet.“ Det var den 19de december, at korsfarerne rykkede ind i Sidon, hvor de forefandt et uhyre bytte, og Sigurd, som var konge over staden, overlod den til kong Balduin. Denne sidste skjænkede den som lensgave til en af sine flanderske vasaler, Eustache Grenier, der havde egtet fru en af Jeriko, som var en broderdatter til patriarken Arnulf.

Det er gjerne muligt, at Sigurd efter indtagelsen af Sidon kan have forsøgt et enestaaende angreb paa Tyrus. Albert af Aken og sagaerne beretter ikke, at Sigurd ved enden af december har forladt det hl. land, og paa den anden side gaar William af Malmesbury og Oderikus Vitalis endog saa vidt, at de paastaar, at den norske fyrste, efter at have bemægtiget sig den første af de to byer, beleirede den anden og erobrede den med storm. Ifølge det vidnesbyrd, som skyldes arabiske historieskrivere, hvilke udtrykkelig bekræftes af Vilhelm fra Tyrus, Foucher fra Chartres og Lisard fra Tours, er det vist, at Tyrus (der aar 1108 havde, ligesom Sidon, modstaaet et angreb af latinerne), blev virkelig beleiret af latinerne aar 1111 og kun havde fyrsten af Damaskus, Togkedins mellemkomst at takke for sin frelse. Men denne beleirings begyndelse ansættes af Albert fra Aken til den 30te november og af Ibn el-Athir til den 27de, til hvilket tidspunkt Sigurd allerede var kommen tilbage til Norge; vi ved fremdeles af Anna Comnena, at beleiringen endnu vedvarede ved paasken det følgende aar, den 21de april 1112. Som grund til, at dette af Balduin begyndte foretagende mislykkedes, anfører Vilh. af Tyrus desuden utilstrækkeligheden af sømagten, hvorover han raadede. Det er følgelig rimeligt, at hvis nordmændene forsøgte et angreb paa Tyrus, var dette angreb ikke alvorligt og fandt i ethvert fald sted uden medvirkning af Balduin, der allerede den 22de december var kommen tilbage til Jerusalem. Det var isøvrigt ikke paa den tid, men først tretten aar senere (1124), at Tyrus faldt i de kristnes hænder. — Hvis man antager, at Karl den danske befandt sig iblandt Sigurds ledsagere, saa er det til det tidspunkt, at man maa hensætte den flanderske prins's tilbagekomst til sine stater, enten over Ægypten, hvor han skal være gaaet iland og have haft flere eventyr, eller ogsaa, hvad der er sandsynligere, ad den lige vei gennem Italien. Hvad Sigurd angaar, da er det ogsaa med indtagelsen af Sidon, at korstoget, han ledede, egentlig talt endes; men den norske konges hjemreise over Konstantinopel er ikke den mindst interessante del af reisen, heller ikke den, som synes at have efterladt de mindst levende erindringer i nord.

Før vinteren var ophørt, tog Sigurd afsked med Balduin. Han drog bort, ledsaget af folkets velsignelser og overvældet af rige gaver, skjænkede af kongen af Jerusalem, der af sit ganske hjerte anbefalede nordmændene i Guds moders varetægt; thi de havde under hele beleiringen vist mod og mands hjerte.

Fra Syriens kyster styrede den norske flaaede

kursen imod øen Cypern, hvor Sigurd lod kaste anker, rimeligvis for at vise sin ærefrygt for den hellige konge Erik Eiegods grav og modtage hyldestbevisning af væringerne, der udgjorde besætningen i Baffa. Fra Cypern seilede han til Konstantinopel. Af den glimrende maade, hvorpaa keiseren modtog sin høie gjest, ser man, at han vel forstod at udmerke Sigurd (ligesom forhen Erik) fremfor mængden af de latinske fyrster, som kom til Byzants og udfoldede sit raa, barbariske væsen ved hoffet. Sigurd befandt sig desuden ved et særligt instinkt af personlig værdighed og en ganske særdeles aanddannelse næsten ligestillet med den keiserlige forfinelse, og hoffet i Byzants maatte sætte stor pris paa en fyrste, som forstod saa udmerket det græske sprog.

For ikke i høisindet imødekommenhed at staa tilbage for keiseren, overlod kongen ham ved sin afreise sine seksti skibe, der var mesterverker af norsk kunst, og tillod et stort antal af sine krigere at forøge væringegårdens rækker. Det er rimeligt, at kongen reiste i begyndelsen af foråret; umaadelig nydelse af vin havde anrettet talrige ødelæggelser i hans krigshær, og han hastede desuden med at vende tilbage til Norge, „for der isit folks lovtaler at høste lønnen for de med reisen forbundne anstrengelser og farer“. Før afreisen lod han udtage af sit skib en uhyre drage, der med stor kunst var forfærdiget af træ og indlagt med forgyldt bronze. Dette fuldkomment hedenske kjendetegn paa den kongelige høihed hos de gamle vikinger blev, ifølge Sigurds givne ordre, bragt til St. Peterskirken, paa hvis gavl den i lang tid tjente til prydelse. Nu glimrer Sigurds drage, der er bleven et slags nationalt mindesmerke, paa toppen af vagttaarnet i Gent, hvor den to eller tre gange er bleven omhyggelig forgyldt af borgerne i staden, der rimeligvis endnu er uvidende om sammes ældgamle oprindelse. Da keiseren og kongen omsider skiltes ad, gav de hinanden gjensidige beviser paa det oprigtigste venskab. Fra Konstantinopel medtog kongen, ligesom han havde gjort fra Jerusalem, en mængde relikvier og desuden en smukt udgraveret og forgyldt alterramme med sirater af bronze, sølv og kostbare ædelstene, endvidere to bøger, af hvilke den ene var skreven med gyldne bogstaver paa purpurfarvet velinpapir, og den anden, som var udmerket malet, var en værdifuld gave af patriarken.

Sidst paa sommeren landede han i Oslo under sterke bifaldsytringer af en uhyre folkestimmel, som var kommen for at tage imod ham; „thi aldrig“, siger en krønikeskriver, „var en mere hæderfuld reise bleven saa heldig tilendebragt af nogen konge i Norge.“ Kongen uddelte en del af sine skatte til folket, til tegn paa glæden over sin hjemkomst, og de fleste af kongerigets kirker erholdt del i de relikvier, som han bragte hjem med sig fra Byzants. Eysten kom og tog imod sin broder, hvem han ilede med at tilbagegive al den magt, han havde udøvet, saalænge korstoget varede.

Fra missionsmarken

meddeles, at paa Korea har kristendommen saa god fremgang, at katolikernes antal allerede er over 16,000. I Japan er fremgangen meget stor; desværre skorter det paa missionærer. Den apostoliske vikar for Syd-Japan skrev i den sidste beretning, som har naaet Europa, at i byen Satauma, hvor en eneste prest virker, vilde denne ved paaske kunne døbe 200 nyomvendte. I Indien ønsker katolikerne det patronat ophævet, som Portugal i 1886 fik over den katholske kirke i de engelske besiddelser.

I nr. 28 meddelte vi om en missionær, der i Adelaide er kommen i kollision med regjeringen for sine grusomheder; „Mrgbl.“ for 11te juni skriver fra Japan om en anden protestantisk missionær: „Fra Yokohama meldes, at den uærbødige holdning, som den engelske missionær Summer viste ved et keiserligt optog i Yokohama, har ført til høist ubehagelige optrin. Pøbelen brød med magt ind i den amerikanske missionsskole og mishandlede lærerne og eleverne, uden at politiet skred ind. Der herskede en betænkelig forbitret stemning mod de fremmede, hvilken griber sterkt om sig.“

„Nordkap“

gav i sine nr. 21 og 22 iaar en historie af Altens prester, udarbejdet af sogneprest Halvorsen.

Deri heder det: „I 1855 kom romersk-katholske missionærer ind til Alten for at begynde en papistisk propaganda. Wetlesen [sogneprest i Alten fra 1852-61] søgte at modarbejde deres virksomhed ved hyppige bibellæsninger og opbyggelser. Ofte holdt han søndag formiddag gudstjeneste i Talvik og om eftermiddagen i Bossekop eller paa Elvebakken. Ligesaa lod han uddele en masse traktater og større skrifter, som kunde tjene til at befæste menigheden i vor kirkes bekjendelse. Inde i Alten begyndte et sterkere arbejde for skolevæsenets fremme, idet man endog søgte at faa oprettet en høiere almueskole derinde. „Faren for de katholske havde gjort, at stor sands for skolevæsenet havde grebet saa at sige alle.“ . . . En større vækkelse begyndte i 1857 og de følgende aar at gennemstrømme den før saa sløve og døde menighed.“

Den katholske kirke synes altsaa dog ikke at være en befordre af uvidenhed, siden dens optræden fremtvang følelsen af, at nu maatte man have en skole med høiere undervisning end før.

Videre heder det i Wetlesens efterfølger, Rolls biografi [sogneprest i Alten fra 1861—64]:

„Vistnok var ogsaa uvidenheden, selv i kristenhedens simpleste grundsætninger, uhyre hos mange rundt om i bygden i de tider og som følge deraf sløvheden og den aandelige død stor og almindelig. Men saa vaagnede ogsaa mange, og der blev en aandelig bevægelse i menigheden, aldrig før spurgt eller kjendt her.“

Uhyre uvidenhed selv i kristendommens simpleste grundsætninger — og det endnu i 60-aarene — og i et land, hvor „det rene evangeliums“ religion har været ene om at sprede sit lys . . . Den, der bor i et glashus selv, skulde vogte sig for at kaste sten paa andre!

Benedikt fra Nursia og hans amme.

Af
Fr. Paludan-Müller.

(Fortsat.)

A m m e n.

Du mit hoved gjør fortumlet!
Altid skal mig skriften lære,
Altid kommer du med skriften.
Skriftens ord jo skal udlægges,
Skal af presterne forklares
For at holde aanden vaagen.
Hvis saa daarlig du gjør brug af
Skriften, det mig næsten angrer,
At jeg før dig skjænkede bogen.
Alles tjener vil du være,
Ofre vil du magt og ære;
Saml engang dog dine tanker!
Kaster bort du jordens glæder,
Kone, børn og gods og hæder,
Sig mig da, hvordan du frelser
Livets lykke, ja forklar mig,
Hvad af livet der er blevet? —

B e n e d i k t.

Men du ved jo, der staar skrevet,
At just den, som livet frelser,
Skal det miste; og at den kun,
Som det mister, skal det frelse. —
Vær ei vred nu og bedrøvet!
Selv vist mangen gang du prøved
Trøsten inderst i vort hjerte,
Naar vort ønske vi opofrer,
Naar vor vilje vi fornægter:
Denne sindets høie svulmen
Midt i følelsen af smerte;
Denne dybe fred i sjælen
Trods et taarevædet øie;
Denne flugt fra jordens goder
Op mod himlens glæde —

A m m e n.

Aldrig!

Aldrig, barn, jeg det erfared;
Og dog tror jeg, jeg tør kalde
Saa gudfrygtig mig som alle.
Hvorfor opgi sine ønsker?
Hvorfor fly fra jordens goder? —
Hvem skal nyde dem, hvis ikke
Mennesket, for hvem de skabtes?
Hvem skal glæde sig ved livet
Og dets mange skønne gaver,
Dersom mennesket ei gjør det?
Hvem skal bæres i triumf og
Purpurklædt med jubel hilses
Eller staa med ærens palmer,
Hvis det mennesket formenes?
Hvem skal pynte sig til fester,
Hvem skal kranse sig med roser,
Hvem skal klinke, synge, danse,
Hvis ei mennesket? Og sig mig,
Hvortil jordens rigdom skabtes:

Guld og sølv og ædelstene,
Fine klæder, skønne farver,
Perler, kvaster, fjær og frynser;
Ja, forklar mig, hvis du kan det,
Hvorfor fruentimmer skabtes,
Dersom mændene forsmaar dem —
Dog, lad her mig tie stille!
Klæderne jeg pakker sammen,
Du idag kun vil mig drille.
Fra din barndom af jeg kjender
Dette stive sind og disse
Flyvenykker, som dig ingen
Ud af hovedet kan pille.
Hvis du tænker, som du taler,
Du vel ogsaa kaster vrag paa
Denne sidste kurv, der dækker
Skatten for os begge fælles,
Den, som her jeg nu dig rækker:
Først vor lille vindunk — dernæst
Festpokalerne — og dernæst
Noget, som vil plads optage —
Ser du! mine hænders gjerning,
Denne myrtekrante kage! —
Den tør du vel ikke smage?

B e n e d i k t.

Jo, du kjære! Jo, et stykke.

A m m e n.

Naa, det var dog nogen lykke!
Kun for din skyld har jeg bagt den
Og den gjort saa stor, at navnet
Colosseum den fortjener.
Saa du nogentid dens lige?
Hvad i kredsen midt paa kagen
Med det store B jeg mener,
Du maaske dig selv kan sige;
Men de fjorten hvide mandler,
Som du randen ser at pryde,
Dine fjorten aar betyder;
Og den grønne krans af myrter,
Der om kagen danner beltet,
Dig det sindelag fortolker,
Hvorned deigen jeg har eltet.
Med det samme sind du nyde,
Hvad jeg her dig nu vil byde!

B e n e d i k t.

Det formeget er!

A m m e n.

Vist ikke!

Naar til maden kommer drikke.
Spis og glæd dig! Her dit bæger
Med den søde vin jeg fylder,
Som os hjemmefra de sendte
Sidste gang til julegave.
Ingen bedre kan man have;
Alle sorger ned den skyller.
Selv den sorg, du nys mig gjorde,
(Naar din daarskab kun du angrer)

Vi paa bægrets bund begraver.
Munter, barn! Alt er tilgivet!
Sid ei der og pil ved kagen,
Men tag for dig! Grib pokalen,
Fyldt med druens blod, det røde,
Og med ønsker for din lykke
Lad os her nu sammen støde:
Benedikt skal leve!

Benedikt.

Leve

Skal min kjære barndoms-amme!

Ammen.

Du og jeg, det er det samme! —
Men hvad er det? Ganske bleg jo
Du om kind og næb er bleven;
I dit øie staar jo taarer —
Er du syg? — Sig, har du smerte?

Benedikt.

Saa beklemt nu er mit hjerte.

Ammen.

Ja, der noget er iveien!
Af dit ord som af din adfærd
Har alt længe jeg det merket.
Sig mig, kjæreste, hvad er det?
Hvorfra kommer disse taarer?

Benedikt.

Det er tanken, som mig saarer —

Ammen.

Hvilken tanke? — Tal, du lille,
Gode Benedikt! Fortæl mig,
Hvad dit hjerte nu beklemmer.
Tal, mit barn! Og tro blot ikke,
Jeg paa mindste nag nu gjemmer
Eller mindste smule vred er
For hvad nylig var paa tale.
Dine tanker var vist gode,
Om endogsaa de var gale;
Og hvad klæderne betræffer,
Kan til pinse de jo ligge,
Mens vi ser, om du til den tid
Skifter mening eller ikke.
Derfor vær kun du frimodig!
Tør din taare bort og sig mig,
Hvad dit sind saa sterkt bevæger.

Benedikt.

At med dig det sidste bæger,
Afskedsbægret her jeg tømmer. —

Ammen.

Afskedsbægret — Men du drømmer,
Vil du bort?

Benedikt.

Endnu iaften

Over bjergene mod vesten.
Dette løfte Gud jeg gjorde.

Ammen.

Dette løfte Gud du gjorde —
Men hvad er det dog for noget?
Du mig snart det gjør for broget!
Over bjergene du bort vil —
Vil du hjem til Nursia? Veien
Gaar jo nordpaa. Gaar mod vest du,
Kommer ud du i en stenørk,
Hen mod Anioflodens kilder:
Sten foroven — sten omkring dig,
Og den stride strøm forneden.

(Fortsættes.)

Indenlandske efterretninger.

Fra Hammerfest skriver hs. høiærværdighed præfekten den 22de juli: „Sent igaar aftes fik jeg i Alten ved telegram den skrækkelige efterretning, at tidlig om morgenen var tre fjerdedele [var dog knapt $\frac{2}{3}$] af Hammerfest bleven et rov for flammerne. Straks lavede pastor Jacquemet og Blache, der var med i Alten, og jeg os til at tage med et ekstraskib, der netop var ved at afgaa til Hammerfest. I Bosekop kjøbte vi for alle de penge, vi kunde afse, levnetsmidler til at uddele blandt de brandlidte. Og nu er vi her. —

„Hvilket frygteligt skuespil! Størstedelen af byen er en rygende dyngede ruiner, som blot skorstenene rager op af. De store kuloplag brænder endnu. Kun et ringe antal huse staar, men iblandt dem, Gud ske lov, vor kirke, vort prestehus og hospital, hvorimod der ikke er spor tilbage af den lutherske kirke.

„Den ulykkelige befolkning er hjælpeløs. De fleste har slaaet sig ned mellem klipperne bag staden. Spisevarer var der ikke mere afførend skibe bragte endel fra Tromsø. Vi øver gjestfrihed, saa godt vi formaar. Alt husrum hos os er propfuldt. Selv rige folk kommer og beder os om et stykke brød.

„Det simple folk har underbrænden opført sig elendig. I stedetfor at hjælpe til ved slukningen drak mange sig fulde ved et brændevinsbrænderi, som stod i flammer, og som dyr laa de saa omkring i gaderne.“

Udvandringen. 17de juli afgik med „Norge“ 72 udvandrere, den 18de med „Montebello“ 102; ugen efter 40 med „Thingvalla“ og 91 med „Angelo“. Naar Thingvallabaadene stedse opføres med ringere passagerantal end de engelske, kommer det af, at alle de fra Kjøbenhavn medfølgende passagerer og de i Kristianssand ombordkommende ikke er medregnede.

Stor ildløs har herjet Sannesund (Sarpsborg) i lørdags. 25 huse er nedbrændte.

Forlis. Dampskib „Signe“ af Kristiania er forlist paa Bahamaerne (Vestindien). Mandskabet reddet. — Bark „Speranza“ af Laurvig er forlist og dampskib „Truth“ af Drøbak seilet isænk i Atlanterhavet. Besætningerne er reddede.

For sladderhistorier om en ung pige er i Fredrikshald en ung dame og to herrer idømt tilsammen 195 kr. straf. Klageren erklærede, at hun eiede kun sit gode navn og rygte, og det vilde hun verne om. Ret saa!

Fangsten af hval, bottlenose og sæl synes at skulle blive god iaar. — Under opheisning af en hval

er to matroser paa sælfangerdamperen „Haardraade“ druknede. — Hvilke masser af dyr der maa lade livet, faar man et begreb om ved at høre, at „Samson“ at Arendal er hjemkommen fra Nordishavet med 5,600 sælskind, „Sterkodder“ har faaet 6,740, „Niord“ endog 7,200 sæl.

Til England er i 1889 indført 21 heste fra Sverige, 624 fra Norge, 2585 fra Danmark; 652 stykker hornkvæg fra Norge, 14,723 fra Sverige, 88,853 fra Danmark; 12,405 faar og lam fra Sverige, 44,352 fra Norge, 153,362 fra Danmark; svin nok kun fra Danmark, nemlig 19,719 stykker. Denne udførsel gav Norge en indtægt af 73,164 lstrl. eller 1,316,952 kr., Sverige 189,969 lstrl. eller 3,319,442 kr., Danmark 1,204,680 lstrl. eller 21,684,240 kr. Af smør indførtes fra Norge 5,282 ctn. til 29,550 lstrl. = 531,900 kr., fra Sverige 212,141 ctn. til 1,141,215 lstrl. = 20,541,870 kr., fra Danmark 677,491 ctn. til 3,743,576 lstrl. = 67,384,368 kr. I denne smørberetning maa dog have indsneget sig en liden feil, da prisen i England paa norsk smør neppe kan staa høiere end paa det danske.

Herberget for husvilde kvinder har fra 1ste novbr. til 16de juli ydet gjestfrihed mod ca. 1300 personer.

Middeltemperaturen i juli har i Kristiania været 14,7 °; det normale er 16,6.

Udenlandske efterretninger.

Selv mord. Sognepresten i Sveg (Jemtland), 54 aar gammel, skjød sig den 12te f. m.

Daarlige tilstande. Frankrige har skudt religionen til side, og den religionsløse stat har overtaget veltjænethedsvæsenet. Dettets vantrivsel gjøres fortiden til gjenstand for megen omtale, foranlediget ved den nylig stedfundne begivenhed, at mand og kone med 6 børn af næringssorg tog livet af sig, resp. forsøgte derpaa. „Dramaer af lignende art forekommer hyppigere i Paris, end politipræfektoret vil tilstaa,“ skrives der fra Paris til „Aftp.“

Udskejelser. I en skismatisk-armenisk kirke i Konstantinopel blev biskopen under messen mishandlet af trosfæller. Biskopen flygtede ind i en butik, hvorhen han forfulgtes. Det tyrkiske politi vilde arrestere en ung mand, der syntes at staa i spidsen for opløbet, men denne erklærede sig for russisk undersaat og nedskjød politiofficeren; selv blev han straks efter nedskudt af politiet. Der opstod nu en kamp mellem politiet og armenierne. Kvarteret Kumpaku er erklæret i beleiringstilstand og politipræfekten afsat.

Den tyske keiser kom i mandags tilbage til Wilhelmshafen.

Store oversvømmelser i Tyrol anretter megen ødelæggelse og er for de reisende til stor gene. Ogsaa Donau er gaaet over sine bredder.

Urolighederne blandt arbejderne i Chili er dæmpede.

Ildebrand har lagt den lille by Wallace i Idaho og Broe i Freiburg, Schweiz, og størstedelen af Nikolajev i Østgalizien i aske. Paa sidstnævnte sted omkom

4 mennesker. — Kvægdamperen „Egypt“ er brændt i Atlanterhavet med 640 stykker kreaturer; mandskabet reddedes. — Ved en hotelbrand i Denver (Colorado) har vel 90 mennesker fundet døden.

En Eksplosion fandt i tirsdags sted i en grube ved St. Etienne. Man ansætter antallet af døde til godt og vel 100. En anden eksplosion har i en krudtfabrik i New-Yersey kostet 18 mennesker livet, medens det dobbelte antal kvæstedes. Ved eksplosion i en grube ved Gelsenkirchen er 9 bjergarbejdere dræbte i onsdags.

Blandinger.

Den bibel, den bibel! En meget usedvanlig begivenhed hændte forleden i Kristiania meddomsret. En af meddomsmændene, hr. pølsebager J. Johannesen, udtalte nemlig til stor overraskelse for alle, at selve bibelens ord gjorde ham uskikket til at dømme andre.

„Thi,“ sagde hr. Johannesen, „skriften udtaler, at den, som er ren, kan kaste den første sten.“

Derfor vilde han, om han skulde være domsmand, komme til at stemme mod domfældelse.

For sin vægring ved at deltage i rettens forhandlinger blev han ilagt en bød til statskassen af 10 kroner.

I Kor. 14, 34. Da det norske totalafholdsselskab holdt sit generalmøde i Mandals bedehus 17de juli, heder det: Frøken Ida Wedel-Jarlsberg sluttede mødet med andagt.

Alligevel — — — —. En enke drømte, at hendes afdøde mand viste sig for hende.

„Hvordan har du det?“ spurgte hun.

„Jo tak, meget, meget bedre, end da jeg levede sammen med dig,“ lød svaret.

„Ja—saa; nu, saa er du naturligvis i himlen da?“

„Ne—i — det er jeg ikke, men alligevel — — — —,“ lød svaret. Enken spurgte ikke mere.

Et underligt lys kastes over den høide, paa hvilken undervisnings- og oplysningsstandpunktet ifølge den katholske kirkes uvenner skal befinde sig i protestantiske lande, ved følgende nylig stedfundne overhøring under en skoleeksamen paa landet (sandfærdige tildragelser, nedskrevne og meddelte „Chr.sands tid.“).

Lærerens spørgsmaal: „Hvad skede ikke med Josef, at han blev af hende?“ — Sp.: „Hvad havde Gud givet i denne drøm?“ Da barnet tier, maa læreren selv svare: „Noget tilkjende.“ — Sp.: „I hvilket hus i Nazareth kom engelen ind til Maria?“ — Sp.: „Hvorledes blev Jesus født af Maria?“ Svaret skal vel være: Hellig. — Sp.: „Hvad gjorde Zakarias og Elisabeth for at faa børn?“ Svaret skal vel være: Bad til Gud. — Sp.: „Hvad kom Jesus og denne kvinde i med hverandre?“ „I samtale.“ — Sp.: „Hvad kom Jesus til for at udføre sin frelsergjerning?“ „Til verden.“ — Sp.: „Det, som de skulde leve af, hvad var det, det stod i?“ „I høi pris.“ — Sp.: „Som ikke viser, hvad for noget mod sin næste?“ — Sp.: „Hvordan konge var Saul?“ „Den første.“ — Sp.: „Hvad gik den forlorne søn i?“ „I sig selv.“ — Sp.: „Hvad gik Jesus i?“ „I døden.“ — Sp.: „Hvad kom Jesus til at gjøre fra de døde?“ „Han opstod.“

Om Knut Hamsons stil siger en dansk „kritiker“ Skram i „Tilskueren“, at „den har en særegen blond og mager styrke, der elsker lys.“ Om en af Peter Nansens bøger heder det, at den har „en fortvilelsens harmoni, der er egte som guldrøgnsblomsters visnen i blød juniluft.“

„Hekletøi!“
Nei, vaas!

Uregelmæssigheder ved bladets tilstilling bedes uopholdelig meldte til ekspeditionen, Akersveien 4.